

ÚJSÁG

Októberi

JÁTSZOTTUNK EGYKOR...

EGYKOR IS JÁTSZOTTUNK...

MÁRTON-NAP

A IX. század közepe táján egy Márton nevű fiatalember szolgálatot teljesített Julianus császár hadseregében.

Miután újonnan kapott téli köpönyege felét az út szélén rongyokban didergő kéregetőnek ajándékozta, álmában hangot hallott: „Márton, a koldusban engem öltöztetél fel, rajtam segítettél...”

Az ifjú akkor alig 18 éves volt. A fenti történések után egyre erősödött benne a kívánság, hogy megszabaduljon a katonáskodás kötelékéből. Nem fogadta el a zsoldot, nem akart tovább a császár alattvalójaként harcolni. Erre megaláztatás, gúny, őrizetbe vétel lett a válasz. Mélységes hittel és eltökéltséggel vállalta, hogy fegyvertelenül, csupán a kereszt jelét viselve bemegy az ellenség sorai közé. Egy éjszaka volt a várakozási idő.

Reggelre kelve az ellenfél béketárgyalást kezdeményezett, majd elvonult.

„Krisztus katonája vagyok...” E szavakkal Krisztus követeként élte tovább az életét. Nem külső parancs, törvény, szokás adott irányt élete folyásának, hanem a bensőből fakadó tettek, amelyeket egyszerűség, bátorság és felebaráti szeretet hatott át.

Ifjúságának kezdetén véghezvitt cselekedete a századokon átívelve a mai napig megőrizte eleven, hatékony voltát.

Krigovszki Anna

ISKOLAI ÉLET

MÚLTUNK ŐSISÉGE, NYELVÜNK ÉKESÉGE

A 6. évet Gárdonyi Géza *A láthatatlan ember* című regényének feldolgozásával kezdtük. Az író egyéni kutatásainak és tehetségének eredményeként átfogóbb, tisztább kép tárulhatott elénk a hunokról és Atilla nagykirályról, szakítva a belénk „vasalt” pogány, barbár, írástudatlan ősokról szóló szemlélettel, félremagyarázásokkal. Azóta jó pár kutatómunka – többek között a francia Thierry munkája, aki évtizedekig foglalkozott Atilla király személyével, történelmi szerepével – megerősítette és egyben szükségessé tette a berögzült történelmi sémák felülvizsgálatát. Ázsiából, főleg Kínából előkerülő kódexek, de a magyar néphagyomány tanulmányozása is alátámasztja ennek szükségességét.

Az epocha során fontos volt, hogy a gyerekek mindezek figyelembevételével ismerkedjenek meg az ősök életével, hitével, erkölcsi tartásával, szokásaival, rovásírásával stb. A múltunk, őseink iránt érzett tisztelet adhat reményt a jövőnek...

„Nyelvében él a nemzet!” – és valóban ékes, csodás, teremtő erejű a magyar nyelv. Ahogy Sir John Bowring (1792-1872) angol nyelvész írta 1830-ban:

„A magyar nyelv messzire megy vissza. Egész sajátos módon fejlődött, és szerkezetének kialakulása olyan időkre nyúlik vissza, amikor a legtöbb ma beszélt európai nyelv még nem is létezett. Önmagában következetesen és szilárdan fejlődött nyelv, amelyben logika és matematika van, az erő és a hangok minden hajlékonyságával és alakíthatóságával. [] A magyar nyelv egyetlen darabból álló terméskő, amelyen az idők viharai karcolást sem ejtettek.

Nem az idők változásától függő naptár. Nem szorul senkire, nem kölcsönöz, nem alkudozik, nem ad és nem vesz senkitől. E nyelv a nemzeti önállóság, a szellemi függetlenség legrégibb és legfényesebb emléke. Amit a tudósok nem tudnak megfejteni, azt mellőzik. Ez a nyelvben is így van, éppen úgy, mint a régészetben. Az egyiptomi régi templomok egyetlen kőből készült gondolatait sem tudjuk megmagyarázni, honnan melyik hegységből vajták ki e csodás tömegeket. A magyar nyelv eredetisége még ennél is csodálatosabb tünemény. Aki megfejti, az isteni titkokat boncoland, annak is az első tételét: Kezdetben vala az Ige és az Ige vala az Isten, s Isten vala az Ige.”

A nyelvi játékok során megpróbáltunk így tekinteni a szavakra, és fölfedezni általuk a nyelvben rejlő teremtő erőt...

1. Találkozásom Emőkével

Soha nem fogom elfelejteni azt a napot! Az egész úgy kezdődött, hogy mikor sétálgattam, megálltam egy sátorral szemben, ami előtt egy szekér állt. Még mindig Deél járt a fejemben. Egyszer csak a sátorból egy idősebb, gögös, tokás hölgy lépett ki.

Mögötte egy tizenhat körüli falfehér arcú lány!

– Ez lenne Emőke? – kérdezem magamtól. Utána nem jött senki.

– Mégis csak ez lesz Emőke – gondoltam magamban. Fölrakott a szekérrre egy pokróccal gondosan bebugyolált ládát. Furcsa teremtés volt! Hatalmas, fekete szeme szinte megbabonázta az embert, és az a formás, piros száj! Érteni kezdtem Deélt!

Ez a lány volt a hun halál: aki meglátja, annak meg kell halnia!

P.S.

2. Találkozásom Zétával

Kedves Naplóm, most leírom azt, amikor egy görög fiúval találkoztam:

Amikor Atilla városa felé vándoroltunk, megláttam, hogy egy fiú, aki görög, le-lemaradt a csapatuktól. Hát én is lemaradtam. Látom, hogy a görög felém üget, és megszólított:

– Te kedves lány, ó bárcsak megcsókolhatnám a köntösöd sarkát!

Én ezen nagyon elcsodálkoztam, de hát teljesítettem kérését.

– Na gyerünk, kérésed teljesüljön hát, csókold meg!

Finoman felemelte a szoknyám szegélyét, és megcsókolta. Láttam, hogy mikor felemelte a fejét, rátévedt a szeme a kezemre.

– Ó, bárcsak a kezedet is megcsókolhatnám.

Rettenetes harag szállt fel bennem, hogy meri ezt is kérni.

– Orcátlan rabszolga!

Azzal a lovaspálcával fejbe csaptam, és elügettem. Láttam, hogy az arcán máris vérzik a csapás, és hogy nagyon fáj neki.

Visszamentem, és a fátylamból letéptem egy darabot.

– Nesze, kösd be ezzel a fejed!

De ő elutasított. Így újra elügettem. De én nem szeretem, ha valaki mérges rám, ezért visszamentem, és odatartottam a kezem:

– Na, csókold meg!

De neki már nem kellett, eltolta a kezemet. Akkor láttam, hogy a fátyoldarab ott fekszik a lemenő nap fényében.

T.V.

Havonta egyszer Atilláéknál volt egy lakoma. Mindenki vitte a családját. Akinek több felesége volt, az azt vitte magával, aki több fiút szült neki. Azon a vacsorán, amire Zétát is meghívták, körülbelül hat-százán is lehettek. Atilla jobb oldalán Rika királyné, a balon meg Ardarik király ült. A feleségek a férjükkel ültek szemben, a gyerekek pedig keverten. A királynék mellett a vendégek királyok ültek. A nők olyan hun viseletbe voltak öltözve, amilyenbe Atilla esküvőjén. A teremben nagyon sok volt a viaszgyertya. Atillán kívül minden embernek díszes volt a terítéke. Atilla gyűrűt se vett fel.

Atilla köszöntőt mondott, ezt a vendégek viszonzták. Mindenki köszöntőket mondott. Atilla közbe-közbevágott, hogy rövidebb legyen. Mindenki beszélgetett. Atilla Emőkének nyújtotta a kezét. És mindenki már táncolt. A hun tánc méltóságteljes. Emőke nagyon boldog volt, hogy Atillával táncolhatott. A hunok tánca komoly volt. Ildikó és Atilla sokat egymásra néztek.

B.D.

4. Befejezés másként

A nagy hun gyászmenet tolong, mint ezernyi hangya a Tisza felé. Arcukból le lehet olvasni a szomorúságot, a félelmet és a búsulást. Atilla szekere mellett egy véres, szaggatott képű testőr áll. Arca világos piros színű a könnybe vegyült vértől. Szomorún néz maga elé, majd hirtelen fölkapja fejét. Mintha halott volna valamit. Atilla szekere körül álló hunok morajlani kezdenek. Hirtelen hatalmas fénycsóva zúdul Atilla koporsójára, és egy arany turulmadár ereszkedik le az égből, majd amikor rászáll Atilla koporsójára, lágy hangon ezt dalolja:

– Atilla nagy király, a te haláloednnek ideje még nem jött el. Teljesítsd a sorsodat, és élj!

Egy másodperc alatt eltűnt az arany turul meg a fénycsóva. Rögtön ezután a koporsó tetejét iszonyú erővel fölcsapták. A nép megtorpant. Lélegzetelállítva nézték a szekeret. Nem sokkal ezután Atilla alakja állt föl a koporsóban, és boldog hangon üvöltötte:

– Ejha! Micsoda dolog engem élve eltemetni!!!

A.M.

Ízelítő az anyanyelvhez kapcsolódó szógyűjtésekből:

EGY

Rengeteg szavunkban megtalálható. Magában hordozza azt az ősi bölcsességet, hogy minden EGYre vezethető vissza, minden forrása EGY.

A gyerekek által gyűjtött szavak:

világEGYetem, mindEGY, EGYetlen, EGYedüli, EGYmás, EGYütt, EGYkor, EGYre megy, EGYlet, EGYenes, megEGYezik, EGYüttes, EGYértelmű, EGYség, elvEGYül, EGYaránt, EGYszerű, EGYesület, EGYáltalán, EGYke, özvEGY, EGYszóval, EGYesít, EGYház, EGYenget, EGYenleg, EGYbekel, EGYforma, EGYensúly, EGYrészt, EGYenruha, EGYöntetű, EGYedi, EGYebütt, EGYirányú, EGYbevág, EGYetlen, EGYszersmind, EGYenjogú, EGYbefüggő, EG(Y)ész

FÉL

Két fél alkot EGY EGészet. Ősi mondással: „EGY, EGYből kettő, kettő meg EGY.” (Istenanya, Atyaisten, nő, férfi, egymást kiegészítő kettősségek...) Aki EGész, az nem fél!

A gyerekek által gyűjtött szavak:

FÉLpár, FÉLbe, FÉLkész, FÉLörült, FÉLcipő, térFÉL, sokFÉLe, éjFÉL, FÉLálom, FÉLnótás, FÉLholt, FÉLsziget, ajtóFÉLfa, FÉLbetör, FÉLhold, FÉLtestvér, FÉLvér, FÉLigazság, FÉLigmeddig, FÉLreismer, FÉLvállról, FÉLrevon, miFÉLe?, FÉLszeg, FÉLelemetes, FÉLtékeny, megFÉLemlít, FÉLtő.

MAG

A kiteljesedést MAGában hordozó EGYség. Ha jó földbe hull, akkor bő termést hoz...

A gyerekek által gyűjtött szavak:

MAGos, MAGyar, MAGam, MAGas, MAGvas, MAGzat, MAGvető, MAGasságos, MAGtár, MAGáz, MAGatartás, MAGánkíviül, MAGánterület, MAGányos, MAGánhangzó, MAGafajta, MAGánügy, MAGabiztos, MAGol.

Izgalmas kaland a múltban és a nyelvben így kutakodni, a MAG feltárja titkát és szárba szökken...

Kovács Gábor

BEMUTAKOZÁS

Történt pedig, hogy a nővéremnek – lelkes tanerőként – elege lett az állami oktatásból. Ekkor érkezett Debrecenbe az Európát bejáró Waldorf-kiállítás. Együtt néztük meg. Ő lelkesedett, én hamarosan egy osztály előtt találtam magam. Előtte 15 évig szerte-árgázó területeken kerestem célt és feladatot az életemnek. Waldorfában az előzőek mellé társat és barátokat is találtam. A hidegkúti harmadik osztály élén a tizedik évemet kezdtem mint osztálytanító. Eddigi állomásaim a debreceni és a solymári Waldorf-iskolák voltak. Az önnevelésben hiszek, ezért végtelen hálás vagyok a sorsnak azért, hogy nap mint nap tanulhatok a gyermekektől és a gyermekek által.

Kovács Tamás

A MÉRÉS ÉS AZ ÉRTÉKELÉS

A pedagógiai közgondolkodás két fontos területe a mérés, a mérhetőség és az értékelés kérdése.

Tudományos korunk – úgy tűnik – egyre jobban igényli, hogy lehetőleg mindent mérhetővé tegyünk, hiszen a mérés, már pusztán a tett is, hogy mérünk, biztonságérzetünket erősíti, segít eligazodni nem éppen átlátható világunkban. A pedagógia területére is beszivárgott – mit beszivárgott: beáramlott – az igény: időről időre mérjük meg, mit is tudnak a gyermekek az egyes iskolákban, mennyit is fejlődtek az elmúlt évek teljesítményéhez viszonyítva. Az állam ilyen felhanggal teszi minden iskola – így a Waldorf-iskolák – számára is kötelezővé a 4., a 6., a 8. és a 10. osztályban a kompetenciamérést szövegértés és számolás, matematika témakörében. Az iskolák aztán ebből megkapnak egy nagyon összetett, tudományos elemzést az adott osztályokra vonatkozóan, amelyből megtudhatják, hol is állnak a többi iskolával folytatott „versenyben”.

Az értékelés pedagógiai feladata – könnyű belátni – szorosan kapcsolódik a mérés problémaköréhez. Mit mérjen és mit értékeljen, milyen – divatos szakszóval élve – kompetenciákat értékeljen a tanár? Milyen szempontok alapján értékeljen?

Az állami kompetenciamérés értékelésének az alapja ugyanis az *állami tanterv*, azaz a bizonyos évfolyamokon elvárt tudásanyag, ill. a tantárgyi készség. A szövegértés ugyan nem köthető csupán egyetlen tantárgyhoz, de szemléletében itt is az adott osztály év vége körül elvárható szintet tekinti értékelésének, elemzésének alapjául.

Amikor 1919-ben megalakult Stuttgartban az első Waldorf-iskola, Rudolf Steiner kidolgozott egy ún. Memorandumot a hivatalok számára, be is nyújtotta ezt a javaslatot, amely arra vonatkozott, hogy a létesülő új iskolában a 3., a 6. és a 8. osztály végére a gyermekeknek el kellett érniük a nyilvános iskolák tanulási céljait. Steiner vizsgákon lett volna hajlandó a tanulók szintjét megmérni, ám erre soha nem került sor, a hatóságok elfogadták a javaslatot. Mindamellet nem egyszer kifejezte mind a méréssel, mind az értékeléssel kapcsolatos álláspontját: „Meg kell állapítanunk, hogy megkívánják (az állami hatóságok – B.H.), hogy a tanítási célok elérését igazoljuk. Az lenne az ideális, ha egyáltalán nem volna vizsga. A záróvizsga a hivatallal kötött kompromisszum. Vizsga nélkül kell tudnunk, hogy állnak a gyerekek.” (R. Steiner: *A nevelés művészete*, Szemináriumi beszélgetések és tantervi előadások, Budapest, Genius.)

Máshol meg így fogalmaz: „Látható [], hogy nálunk a Waldorf-iskolában nem az a fontos, hogy olyan iskola legyen, amelynek egészen különleges külső intézkedésekre van szüksége. A pedagógiában és a didaktikában mindannak értéket kell tulajdonítanunk, ami a mai életkörülmények között mindegyik iskolai szervezetben megvalósítható. Nem vagyunk forradalmárok, akik egyszerűen azt mondják: az állami iskolák nem érnek semmit [], hanem ezt mondjuk: az életkörülmények adottak, elfogadjuk ezeket a körülményeket úgy, ahogy vannak, és minden

iskolai intézménybe azt vesszük bele, ami ezek között a viszonyok között a helyes pedagógiai-didaktikai módon az ember épülésére szolgálhat.” (Rudolf Steiner: *A nevelés művészetének szellemi-lelki alapjai*, Budapest, Genius.)

Ha most a jelenleg folyó állami követelmények feletti vitákra gondolunk, jó, ha emlékezetünkbe idézzük Steiner gondolatait az oly sokszor hangoztatott kompromisszum szükségességéről. Pragmatikusan mindig felmérte, melyek azok a keretek, amelyek között az iskola létezik, létezhet, miközben szakadatlan vitát folytatott a hatóságokkal, hogy ezek a keretek tágulhassanak.

De tekintsünk most el a kérdés állami jellegétől, és nézzük pusztán csak magát a két fogalmat. Vajon nem mérünk-e magunk is, nem gondoljuk-e időről időre osztálytanítóként, szaktanárként, szülőként, hogy meg kell vizsgálnunk, azaz mérnünk, mennyit is tud tanított, nevelt gyerekünk ebből vagy abból a tantárgyból? Tudáspróbák, témazárók, röpdolgozatok stb. Vajon nem gondoljuk-e sokszor magunk is, hogy erre bizony szükség van, szükségünk van a gyerekeknek – életkorokról most nem beszélek, bár ez a kérdésnek nagyon fontos, de itt most időhiány miatt nem részletezhető része –, szükségünk van a tanároknak és nem utolsó sorban a szülőknak is arra, hogy egy-egy ilyen megmértetésben láthassák a gyermek teljesítményét, elért tudásszintjét? Fontosak-e ezek a dolgozatok? Milyen szempontból fontosak, ha azok, és kinek fontosak? Hogyan hatnak a tudáspróbák, a témazárók stb. a gyermekekre, a fiatalokra? Mit is mérnek, és mit kellene mérniük ezeknek a feladatoknak? Melyek a jó feladatok – ha egyáltalán vannak – ebből a szempontból? Mi a mérce? Nem vonja-e el figyelmünket a gyermek gazdag személyiségéről ez a fajta mérhető rendszer? Hiszen hány meg hány kompetencia, hozzáértő képesség létezik még a tantárgyi képességeken túl, amelyeket nem mérünk, mert aligha mérhető!

És ha már itt tartunk: Mi alapján értékelünk, írjuk meg a bizonyítványokat? Hogyan látják a szülők, a tanulók a bizonyítványukat, eligazodást nyújtanak-e ezek a dokumentumok? És az osztályzás a 11. osztálytól kezdve – amely ugye szintén kompromisszumból született döntésünk volt egykor az első 11. osztályra vonatkozóan – miről tájékoztatja a fiatalokat, miről kellene, hogy tájékoztassa a fiatalokat és a szülőket?

Megannyi fontos pedagógiai kérdés, amelyeket tágabban, szülőkre vonatkoztatva is jól lehet értelmezni. Mit vártok, milyen eredményeket vártok el, kedves Szülők ti a gyermeketeketől? Mit vártok egy bizonyítványtól mondjuk az 5. osztályban? És a 11. vagy a 12. osztályban? Fontos-e számotokra, hogy össze tudjátok hasonlítani gyermeketek tudását egykori saját tudásotokkal, vagy egy mai állami iskolába járó unokatestvér bizonyítványával? Mit hívtok tudásnak? Szerintetek milyen képességeket sajátítanak el a gyerekeitek itt, a Waldorf-iskolában?

Mit mérjük és értékeljük?

MÉRTÉKELÉS

Nehéz dolog ez az értékelés. Mert mindig olyankor jut eszünkbe, amikor épp nem vagyunk biztosak valamiben, amikor épp „latolgatunk”, mérlegelünk. És már ebben a mondatban is jól meglátszik, mennyire nehéz szétválasztani két dolgot: a mérést és az értékelést. Pedig ez két olyan dolog, amelyet jól szét lehet választani, csak éppen ritkán szoktuk.

Ahhoz, hogy valamit értékelni tudjunk, föl kell állítanunk az értékelés szempontjait, célját, eszközét stb. Mielőtt nekilátnánk az értékelésnek, nem árt, ha tudjuk, mibe is kezdünk, mit is akarunk ettől az egész folyamattól.

Előfordulhat, hogy pusztán a jelen helyzetet szeretnénk kicsit jobban megérteni, azért igyekszünk azt értékelni. Vagy szeretnénk a következő időszakra valami változást eszközölni, és ezt kell értékeléssel előkészíteni. Minden ilyen esetben külön meg kell válogatni azokat a kérdéseket, amelyeket majd meg akarunk felelni. És mindeközben bízunk kell abban, hogy az adott helyzetben ezek tényleg a legmegfelelőbb kérdések lesznek. Ez ugyanis sokszor csak utólag derül ki. Amikor valaki az értékelési folyamatra kérdez rá. De ez így is van rendjén. Az értékelés során fölvetődnek olyan kérdések, amelyek valami kézzelfoghatóbb, vagy legalábbis megnyugtatóbb választ kérnek. Ilyenkor fordul az ember a mérés felé.

Itt jön a döntő pillanat, amikor meg kell érezni, hogy amit vizsgálni szeretnénk, az mérhető-e egyáltalán, és ha igen, akkor mivel és hogyan? Mert minden méréshez mérőeszközökre

van szükségünk, amelyeket szakszerűen kell alkalmazni, és az eredményeket tudni kell értelmezni. Itt minden tévedés a mérés pontatlanságához, hiteltelenné válásához és a mérés iránti bizalom szerencsétlen csökkenéséhez vezethet.

A tanítás során az oktatás és a nevelés helyzeteiben sokszor kell értékelni. Nagyon tanulságos volt az, amit az országos kompetenciamérés vezetője elmondott: Az oktatás szintje bizonyos szűk és jól behatárolt korlátok között viszonylag pontosan mérhető, de a mérés eredményeiből sokszor nehéz bármire is következtetni. Ez ugyanis olyan eleven folyamat, amelyről külső szemlélőnek nehéz nagy pontossággal bármit is megállapítani. És ami még izgalmasabb: a nevelés nem mérhető, nem számszerűsíthető. Pont ez olyan jellemzően emberi terület, amelyet nehezen tudunk behatárolni, de mégis a legfontosabb tényező az emberi életben.

Ott állunk tehát annál a dilemmánál, hogy akkor szabad-e egyáltalán mérni. Azt hiszem, szabad. Csak pontosan tudnunk kell, hogy a mérést mire akarjuk használni, és hogy az a mérőeszköz valóban megfelel-e a céloknak. Egy méregdrága teodolittal ugyanis nem lehet megállapítani az elefánt testtömegét. Érdemes tehát megtanulni mérni, mert izgalmas dolgokat tudhatunk meg.

És értékelni is érdemes megtanulni, mert az sem olyan dolog, amit mindenki nagyszerűen tudna.

A mérés tudomány, az értékelés pedig művészet.

Mindkettővel van még dolgunk.

Kökény Ákos

STRESSZMENTES GYEREKKORT!

Értékelés a Waldorf-iskolában – egy ötödikes anyuka benyomásai.

Nos erről a témáról írni roppant hálás dolog, gondoltam először, mert kényelmes, nincs benne konfliktus, csupa szépet és jót írni mindig jól esik. Márpedig úgy gondolom – frissiben elolvasva gyermekeim bizonyítványait –, hogy csak egyet érteni tudok az általam olvasottakkal. Kielégítő részletességgel számol be minden tanár a gyermekeimmel töltött egy évről, aránylag pontos képet kapok a különböző képességeik fejlődési állapotáról. Ismeretet nyerhetek a különféle epochák, illetve készségtárgyak alatti jelenlétük minőségéről, az aktivitásukról, az érzelmi életük, érdeklődésük változásáról, sőt az értékelés sorai mögött felfedezhetem azt a szempontrendszert és szemléletmódot, amely ezt a pedagógiát jellemzi. És hát a versek! Mennyi odafigyelés, bölcsesség, kedvesség és szeretet sugárzik belőlük! Mindig meghatódom, ahányszor csak újraolvasom. Tulajdonképpen itt meg is ragadom az alkalmat, hogy megköszönjem nektek, tanároknak, hogy ilyen példamutatóan lelkiismeretesen végzitek ezt az egyik legnehezebb feladatot, az értékelést, amely mintegy megkoronázza az éves munkátokat, és amelyhez egyúttal a legnagyobb koncentrációra és a legtöbb időre van szükség. Szóval ki szeretném jelenteni, hogy én vagyok az a szülő, aki teljes mértékben meg van elégedve a Waldorf-iskoláknak ilyen formában kialakított értékelési módszerével és azzal a gyakorlati megvalósítással, amelynek konkrétan én a megtapasztalója vagyok.

Szerintem egyébként nem állok ezzel egyedül. Úgy gondolom, és tapasztalom is, hogy ez teljesen általános vélemény a környezetemben. Hál' Istennek!

De vajon mi az, amit hozzá tudok tenni ehhez a témához?

Valószínűleg saját emlékeim, amelyek a bizonyítvány szóhoz kötődnek. Azok az érzelmek, hangulatok, beidegződések, amelyek belém égtek. Különböző teljesítményösztönző fortélyok, kiválasztottságérzés. Azok az alkalmazkodási mechanizmusok, amelyeket védekezésül építettem ki igazságtalan elvárásrendszerek ellen. És innentől szólhatna a cikk az oktatásrendszer elavultságáról, a csillaggyerekekről, a Waldorf-módszer dicséretéről, és ezzel mind egyet is értünk, ám inkább itt egy valós történet arra, hogy az emberi lélek milyen félelmetesen csodálatosan működik. Egy ismerősöm mesélte, hogy gyerekkorában szegénységben éltek, nem volt sok játéka, és ami volt, azt nagyon meg kellett becsülnie. Egyszer kapott egy álomszép szőke hajas babát. Mivel szeretett fodrázost játszani, egy nap új frizurát kreált a babának. Rövidet, modernet. Amikor anyukája meglátta, nagyon mérges lett, és indulatában azt kiáltotta, soha többé nem lehet babája, mert nem tud rá vigyázni. Ez 36 éves koráig tartott. Ma egy gyönyörű kétéves kislány anyukája.

Csak remélni tudom, hogy én a fiamnak olyan gyerekkort tudok biztosítani, amelyben aránylag kevesebb a személyiségüket manipuláló impulzus, és többnyire valódi lényük kibontakozásával foglalkozhatnak.

Kocsis Ági

Sorozatunk második írását Bognár Péter volt diák írta, aki Krigovszky Anna és Kökénydi Ákos osztályában, a magyarországi első Waldorf-osztályban érettségizett hat éve. Jelenleg állami ösztöndíjasként az ELTE Régi Magyar Irodalom tanszékének PhD hallgatója.

Szántó Ildikó
rovatvezető

HUSZADIK ÉV

SZELLEMEK ÉS TUDOMÁNYOK

Az első emlékem, amely igaz, valójában még nem is a Waldorf-iskolához kötődik, egy nyári félelem, hogy esetleg – és ahogy ez teljességgel felfoghatatlannak tűnik –, hogy esetleg mégis a Hunyadi Mátyás Általános Iskolába kellene majd visszamennem ősszel, kisdobosnak többek között. Ezt egyébként, a kisdobosságot mármint, szerettem, azzal együtt persze, hogy ideológiájának hamisságát rögtön felismerve több fórumon is jeleztem, hogy a háborúkban, még ha valamikor így volt is, ma már nem a kisdobosok továbbítják a parancsokat, de mindegy. E felvetésem visszhangtalansága is szerepet játszhatott abban, hogy a második évet befejezve elszántam magamat az iskolaváltásra.

A felvételi vizsga – mint ahogy azt egy nívós oktatási intézménytől el is várja az ember – nehéz volt, felkészültségem ugyanakkor átsegített az akadályokon (rajzolás, ének stb.), aminek következtében tanulmányaimat a második év végén – az addig belülről bírált, de akkorra már szűknek érzett marxista materializmust odahagyva – a szellemtudományok alapjaira volt szerencsém áthelyezni.

Az újszermék felvillanyoztak. A tocsogóssá áztatott papíron szétmázolandó, majd a szivaccsal illegálisan bár, de mindenképpen egygye keverendő alapszínek használatának bölcsességét hamar felismertem, mint ahogyan azt is megértettem, hogy az ecset „lá-bait” kitörni, és ezáltal a papírt a szőrök fémfoglatával megkarcolni – pláne kilukasztani – nem tanácsos, mivel száradás után a rajzolatok, a lukak meglehetősen alacsony esztétikai értéket képviselnek.

Ha felidézem e korszak pezsgő szellemi életét, mindenekelőtt azokat az olykor bizony heves vitákat kell megemlítenem, amelyek köztünk, steineriánus fiatalok és a marxizmust éppen odahagyó, ám annak materialista alapjait – és felépítményeit! – megőrizni kívánó kortársaink között pattantak ki. Emlékszem például, milyen nehéz volt a lét által meghatározott tudat otromba védelmezőinek feltárni az euritmia, a furulyatok-horgolás, a zoknikötés stb. (tojásfaragás!) e gondolati korlátok között, lássuk be, valóban nehezen értelmezhető gyakorlatát. Mert hiába állítottuk, hogy az euritmia, a furulyatok-horgolás, a zoknikötés stb. (a tojásfaragás!) nem pusztán öncél, vagyis hogy nem azért faragunk tojást, hogy „legyen egy tojásunk” – ez volt egyébként a legnehezebb, s így legszebb példánk –, hanem azért, hogy ezáltal a tojáságról, azon keresztül pedig saját magunkról tudjunk meg valamit, ha ők erre, szellemi alacsonyabbrendűségük ékes bizonyítékeképpen, a megértés kalandját elhárítva, a válaszadás kockázatát durva élcekkkel kerültk el.

Helyzetünk a fővárosba költözéssel sem igen változott, s ha mégis, olykor bizony nem a legmegfelelőbb irányba. Talán mert a családias, vidéki környezet után a nagyvárosi forgatag elidegenített minket egymástól, talán másért, de szellemi mozgalmunk ez idő tájt belső egyensúlyát nem mindig tudta megőrizni, s így a kívülről jövő támadásokkal szemben is védtelenebbé vált. Mái tisztázatlan például, hogy milyen valós érdekek mentén

szerveződött az a támadás, amely a média (*Waldorf Havi Lap – WaLaHa*) támogatását élvezve és kihasználva próbált gáncsot vetni egy – az akkori körülmények között nagy jelentőségű – környezetvédelmi projektnek!

Ugyanitt kell számot vetnem azzal a – talán máig fájó – ténnyel, hogy világra nyitott szellemünk mindent befogadni kívánó mohóságát olykor bizony saját tanáraink sem segítettek jóllakadni. A kifejezett tiltás következményeképpen két legfontosabb – pirotechnikai ill. humánológiai – kísérletsorozatunkat például minden anyagi és erkölcsi támogatás nélkül, a legnagyobb titokban kellett lefolytatnunk. A következmények nem is maradtak el! A tátongó kommunikációs szakadék (a tanári kar makacs elzárkózása) oda vezetett, hogy leghíresebb eredményeink (mint az „Ezüstpapír+gyufa+villamos”, vagy a Hérakleitosszal vitatkozó „Hányszor csengethetsz be ugyanabba a házba?”) sohasem kerülhettek be a kor tudományos vérkeringésébe.

Kivételek persze e téren is akadtak. Mái emlékszem például arra a szép pillanatra, mikor a tanári kar – talán mert belátta túlkapásait, talán mert így próbált más eredményeink birtokába jutni – engedélyezte a Kornél fedőnevű akció előkészítését és végrehajtását. A helyzet rendkívül kényes volt. Senki sem tudta megjósolni, hogyan fog reagálni a kétmillió budapesti lakosság, a nagy körültekintéssel elvégzett hatástanulmányok gyakorlatilag semmi biztosat sem tudtak mondani. Leginkább attól féltünk, hogy a hőlégballonjából útnak indított, miniatűr ejtőernyőjével a föld felé közeledő asztronautánk látványa és az ennek nyomán meginduló szóbeszéd pánikot okoz majd a békés lakosság körében. Aggodalmunkat tovább fokozta, hogy méltán híres, öt részes regény-trilógiájában a világegyetem legfelsőbb uraiként Douglas Adams éppen a fehéregereket jelölte meg. Féltünk, hogy az ejtőernyővel közeledő éger látványa a felkészületlen szemlélőkben saját kicsinyességük paródiájaként értelmeződik, aminek következtében – a kísérletet meghiúsítva – esetleg elpusztítják fajtájának e jól képzett, büszke példányát. De nem ez történt. A kísérletet sikerrel végrehajtottuk, szép példáját adva a tanár–diák együttműködés lehetőségének.

Az érettségi és a felvételik – e pezsgő szellemi közegben eltöltött fiatalság után – természetesen semmiféle nehézséget sem jelentettek számunkra. A különböző tárgyak feladatsorai és az agyonismert megoldási lehetőségek már régóta csak a szellemi kikapcsolódás perceiben kerültek elő, a valódi kihívást az jelentette, vajon sikerül-e eljutnunk teljesen új „megközelítési formákhoz”. Egyik legszebb történetünk az az eset, amikor egy szöveges feladatot osztályunk talán legkitűnőbb szelleme a szöveg karaktereinek összegéből kiindulva „oldott meg”. Eljárásának bravúros egyszerűségét, könnyedségét mi sem érzékelteti jobban, mint az a tény, hogy a dolgozatért kapott egyes szám, kiegészítve a feladatban szereplő biciklisták által megtett kilométerek összegével, kiadta az úgynevezett „helyes eredményt”.

Bognár Péter
tizenkilencedikes

Sorozatunk második részében **Szentmártony Yvonne**-nal beszélgetünk az euritmiáról, az euritmiaképzésről és a pedagógiáról. Yvonne tizenöt éve dolgozik iskolánkban, több felnőttképzésen tanít és művészeti euritmiával is foglalkozik.

– *Mikor találkoztál először az euritmiával?*

Nagyon régen történt, méghozzá 1988-ban. Akkor a Tétényi úti kórház pszichiátriai osztályán súlyos pszichiátriai betegekkel dolgoztam szocio-terapeutaként. Nagyon szerettem ezt a munkát. Folyamatosan kerestük az új terápiákat. Ebben az évben jött haza Scheily Mária külföldről, és bevezető euritmia-tanfolyamot indított az Országos Pszichiátriai Intézetben, közismert nevén a Lipóton. A tanfolyamot a Pszichológiai Társaság hirdette meg, nekem a főnököm ajánlotta, hogy ismerjem meg, mi is ez.

– *Milyen más mozgásművészetekkel foglalkoztál előtte?*

Gyerekkoromban nagyon sokáig balettoztam, föl is vettem a Balettintézetbe, csak a szüleim nem engedték, hogy tovább folytassam. Következett a ritmikus sportgimnasztika Berczik Sári néniénél. Ezt is szerettem, több versenyt is nyertem, de ezt az iskolaorvos tiltotta le. Gerincferdülésem volt, és akkoriban úgy akarták központilag „megmenteni” a magyar gerincferdüléssel gyerekeket, hogy minden „ferde” gyereket gyógytornára küldtek, tekintet nélkül arra, sportol-e, táncol-e. Mindent abba kellett hagynom. Rettenetesen hiányzott! Sokkal később az euritmiában végre megtaláltam, amit kerestem.

– *Hol végezted el az euritmiaképzést?*

Svájcban, Dornachban végeztem el a négyéves nappali képzést, akkor még Magyarországon nem volt erre lehetőség. Mint minden mozgásművészetben, az euritmiában is különböző iskolák, irányzatok vannak. Ahol én tanultam, ott nagy hangsúlyt fektettek a játékos és nagyon élő, kifejező mozgás tanítására.

– *Mikor kezdted gyerekeket tanítani?*

Hazaérkezésem után egy évig még a kórházban dolgoztam, illetve a Pesthidegkúti iskolában, amely helyileg akkor a Lipóttal pont szemben volt. Három osztályt tanítottam reggelente, utána rohantam a Tétényi úti Kórházba. Egy év után úgy döntöttem, az iskolát választom, ahol ez a tizenötödik tanéve.

– *Hogyan kapcsolódtál be a felnőttképzésbe?*

Először a tanárképzésen tanítottam euritmiát. Az első nappali euritmiaképzést Scheily Mari és Clemens Schleuning vezették, én a második csapat indulásakor csatlakoztam hozzájuk. Harmadszorra már két külön képzés indult. Scheily Mari vezette a nappali képzést, Clemens pedig a munka melletti euritmiaképzést, ahol a pedagógiai euritmia tanításában segítettem.

– *Erről meséld még egy kicsit! Először nappali képzésként indult Magyarországon az euritmiaképzés, és csak később vált ketté, ugye?*

Ez Clemens impulzusa volt. Egyre többen voltak, akik vidéken megismerték az euritmiát, de nem tudták vállalni, hogy négy évre felköltözzenek Pestre, és teljesen föladják az állásukat azért, hogy nappali képzésen tanulhassanak. Számukra indult egy hétvégi képzés, amely öt éves. Clemens vezeti a képzést, eddig egy csoport végzett.

– *Régóta tanítasz gyerekeknek euritmiát. Hogyan érzed, fontos-e, miért fontos a mai gyerekeknek, a mai világban egy, a húszas években kidolgozott mozgásművészet? Mit ad nekik ez a mozgás?*

Véleményem szerint létszükséglet nekik az euritmia. Manapság annyira zaklatott az életünk, sok szorongató és nyomasztó gondunk van, és ezt óhatatlanul megérzik a gyerekek. Nincs igazi biztonságuk, nyugalmuk. Nem tudnak harmóniában fejlődni.

A pici gyerek a körülötte lévő világból „szívja” magába azt, hogyan kell viselkednie, éreznie, mit tartson fontosnak stb. Ezek szavak nélkül történnek. Hiába mondunk neki okos dolgokat, azt nem érti. A mozdulataink, a gesztusaink, az érzéseink, a környezet milyensége, az számít neki. És ha ez nem őszinte, vagy nyugtalan, akkor ő is az lesz. A nyugtalanlás pedig minden gyerekben másképp jelenik meg. Nem sorolom föl a lehetőségeket.

MAGYAR EURITMIA- MOZGÁSMŰVÉSZETI TÁRSASÁG

1065 Budapest Nagymező u. 30. I.emelet 1.

Telefon: 312-2730

E-mail: huneuritmia@hotmail.com

A Társaság keretén belül működő képzések:

Négyéves nappali képzés

Ötéves munka melletti képzés

Harmincórás akkreditált hétvégi képzés

A nappali képzés vezetője: Scheily Mari

A munka melletti képzés vezetője: Clemens Schleuning

Négy csoport végzett idáig, jelenleg egy másodikos és egy végzős évfolyam tanul.

Az euritmia csupa olyan mozdulatból, gyakorlatból áll, amely rendezettséget, harmóniát, egyensúlyt teremt a szervezetben. Észrevétlenül, de hatékonyan összekapcsolja a gondolatokat az érzésekkel, és arra is ránevel, hogy véghez vigyük azt, amit elterveztünk. Nyugodtan kimondhatjuk, hogy gyógyító mozdulatso-rokból áll.

– *Sok szaktanár vágyik arra, hogy osztálytanítóként, a gyerekekkel nap mint nap találkozzva, mélyebb kapcsolatot kialakítva a szakterületén is többet tudjon tenni. Milyen élményeket éltél meg az osztályoddal? Velük biztosan több időd és lehetőség volt arra, hogy végigvigyél folyamatokat.*

Igen, de nagyon figyeltem arra, hogy ne legyen túlsúlyban az euritmia, ugyanakkor mindig a helyén legyen. Fontos volt számomra, hogy pontosan elkülönítsem azt, ami a reggeli körhöz tartozik attól, ami euritmia vagy játékos torna. Amikor ez már kialakult, akkor azt láttam, hogy nagyon-nagyon jó hatással vannak rájuk ezek a mozgásformák. Nyilván sokkal több dolgot tudtam velük megvalósítani, mintha csak szakórákon lettünk volna együtt. Nagyon sokáig szerették (talán még most is szeretik), segítette őket a fejlődésükben. Megfigyeltem rajtuk is, de például azokon a diákokon is, akik hosszabb ideig Scheily Marival gyógyeuritmiáztak, hogy nagyon szép sudár, egyenes tartásúak lettek. Mintha az euritmiától az egész külső megjelenésük „összerendeződne”.

– *Bizonyára más élmény felnőttekkel dolgozni. A gyerekek utánnozzák a mozdulataidat, veled együtt élnek a mozdulatokban. Hogyan közelít meg a „nagyokat”?*

A felnőttekkel való munka abból a szempontból nehezebb, hogy ott mindig rá kell érezni, milyen a csoport. Ha a képzést nézzük, akkor annak megvan a metodikája, hogyan kell a hallgatókat felkészíteni, illetve végigvezetni egy úton, hogy teljesen átdolgozzák a testüket. Ha kezdő, ún. ismerkedő csoportokkal dolgozom, akkor viszont abból kell kiindulnom, kinek mi a titkos kívánsága. Vannak olyan mozdulatok, mozdulatsorok vagy gyakorlatok, amelyek kifejezetten frissítik a szervezetet. Van olyan, amelyik inkább nyugtató, vagy olyan, amelyik egyszerűen csak jobb közérzetet ad, de lehetséges az is, hogy valaki ezt össze akarja kapcsolni magasabb szellemi tartalmakkal. A képzésen a hallgatónak nemcsak az a feladata, hogy megtanuljon szépen mozogni, hanem az is, hogy a beszédet vagy a zenét olyan mélyen át tudja élni, hogy az élőként megjelenjen a mozdulatain, hogy ezzel örömet tudjon adni a nézőnek.

– *A művészeti euritmiáról keveset beszélünk. Magyarországon ritkán lehet ilyen előadást látni, leggyakrabban az adventi bazárokon. Ez a terület is fontos szerepet tölt be az életben?*

Igen, ez nekem nagyon fontos. Annak idején úgy jöttem vissza a dornachi képzésről, hogy csak művészi euritmiával szeretnék foglalkozni. Azután az élet azt hozta, hogy másra volt nagyobb szükség. De legalább a bazar erejéig eddig majdnem minden évben felléptünk, ami nekem nagyon fontos. Ha még egyszer kezdhetném a pályám, akkor biztos, hogy megpróbálnék sokkal több művészi munkát végezni. Remélem, hamarosan Magyarországon is létrejön egy állandó csapat, amelyikkel előadásokat hozhatunk létre.

– *Osztálytanítói munkád végeztével, a szabad éved során volt lehetőség arra, hogy művészi euritmiával is dolgozz. Mi volt ez?*

Nagy szerencsém volt, fölkérték, hogy segítsék ki egy csoportot, mert valaki megbetegedett. Így fölléphettem a Goetheanum nagyszínpadán, amely hatalmas, ezer embert befogadó színházteremben van.

– *Mit adtatok elő?*

Bach egyik csembalóra írt darabját. Számomra nagy élmény volt idegen csoportban dolgozni, gyakorolni. A Goetheanum színpadán meg különösen jó fellépni. Hatalmas színpad, iszonyú magas, fantasztikus a megvilágítása. Én szavakban nehezen tudom kifejezni magam, a mozgásban sokkal jobban. Ezen az előadáson talán sikerült is. Természetesen ez nem jelenti azt, hogy a tanítás ne lenne fontos számomra, remélem, a gyerekeknek is át tudok adni dolgokat.

– *Tehát te úgy lettél pedagógus, hogy nem tervezted, hogy tanár leszel?*

Én gyógypedagógusként végeztem, szóval valahol terveztem. De azt gondoltam, hogy inkább felnőttekkel dolgoznék, a pszichiatríára nagyon vonzott. Azután mégis a gyerekeknel kötöttem ki. Az osztálytanítóságom nyolc éve pedig nagyon meghatározó volt számomra. Egyszerre csak 26 új gyerekem lett, és átélhettem többek között azt is, hogyan tud az euritmia észrevétlenül ugyan, de széttéphetetlenül összekötni embereket, egyensúlyt teremteni.

– *Mik a jövőbeni terveid?*

Szeretnék még sokszor fellépni. Ezenkívül szeretnék összeállítani egy anyagot arról, milyen mozgásokra, gyakorlatokra van szüksége a kisgyerekeknek, a 10-14 évesnek, a nagyobbak ahhoz, hogy utána könnyebben tudjon szellemi munkát végezni, kevesebbet legyen beteg, jobban érezze magát a bőrében.

– *Ez egy mozgástanterv kidolgozása?*

Inkább csak segítségre gondoltam, ötleteket adni a tanároknak. Az euritmiában is sok új tervem van. Szeretnék például gyerekekkel sok előadásra felkészülni, iskolán kívül is bemutatkozni, szakkörként, délután velük foglalkozni. Arra gondolok, hogy ahogy például balettre járnak délutánonként, úgy járhatnának euritmiára is. Fontosnak tartom az euritmiát, egyszerűen egészségesebb lesz az ember, ha rendszeresen műveli. Meg vagyok győződve róla, hogy az euritmia sokkal emberközelibb mozgás, mint sok ma divatos mozgásforma, amelyet magunk körül látunk. Például a későbbi fejlődés szempontjából óriási jelentőséggel bír az, hogy kiskorban milyen mozdulatokat kezdenek el tanulni, majd gyakorolni a gyerekek.

– *Az e mozgás iránt érdeklődő, de nem euritmistáknak készülő felnőtteknek milyen lehetőségeik vannak ezt kipróbálni?*

Például keddenként ötkor jöhetnek az euritmiaterembe, és kipróbálhatják, szülőknak tartok euritmiát. Tavaly az első félévben már voltak ilyen foglalkozások, akkor elég sokan jártak, és ha van rá igény, ott el tudom mesélni, hogy mi történik az emberrel, ha euritmiázik. Hogy miért más, mint ha sportolna vagy táncolna.

– *Köszönöm a beszélgetést.*

HELYREIGAZÍTÁS

Előző számunkban hibásan jelent meg Czitán Ulrike írásával kapcsolatban az, hogy ő mennyi ideje segíti munkánkat. Ulrike **tizenkilenc** éve szülő iskolánkban. A hibáért utólag is elnézést kérünk!

A szerkesztőség

AZ ÚJ TÁNC

Tán még megsimítlak reszkető kezemmel,
tán még átölellek.
Tán még áldozunk egy percet az Időnek.

Te még táncba hívnál, de én már megtörtem.
Meggyötörtek. Félek.
Ma hív a nagy Halál, és elfelejtlek téged.

Tán még reád tekintek olajos szememmel,
de már nem láthatlak.
Engem most új, vadabb keringőkre várnak.

Később elfeledsz tán, eltűnik emlékem,
s mint elhervadt virág,
testem beissza majd az égett föld szagát.

Laár Bence

VÁROSOMBA SZÖKÖTT A TAVASZ

Városomba szökött a tavasz.
Mögém osont, s fülembé súgott, halkan:
Hol vagytok?
Unott pofával ültem a parkban.
Szemébe néztem s válaszoltam:
Meghaltunk.
Még egy semmibe vesző kiáltást hallattam,
Édes telem után kiáltottam.
De meg sem fordult, el sem köszönt,
Csak rohant tovább új esztendők,
Új tájaira.
Én maradtam és búslakodtam.
Lefolyt plakátok közt barangoltam.
Ahogy a tél elengedett,
Úgy karjaidba feküdtem
És dúdoltam bús álmaimat,
Azt a komor hajós dalt, mely rólunk szól.
Városomba szökött a tavasz.
Mögéd osontam és füledbe súgtam, halkan:
Vigyázzol rám?
S te nyugodtan öledbe fektettél,
És megcsókoltál ismét.
Búcsúzom tőled, mogorva tél.

Wootsch Domokos

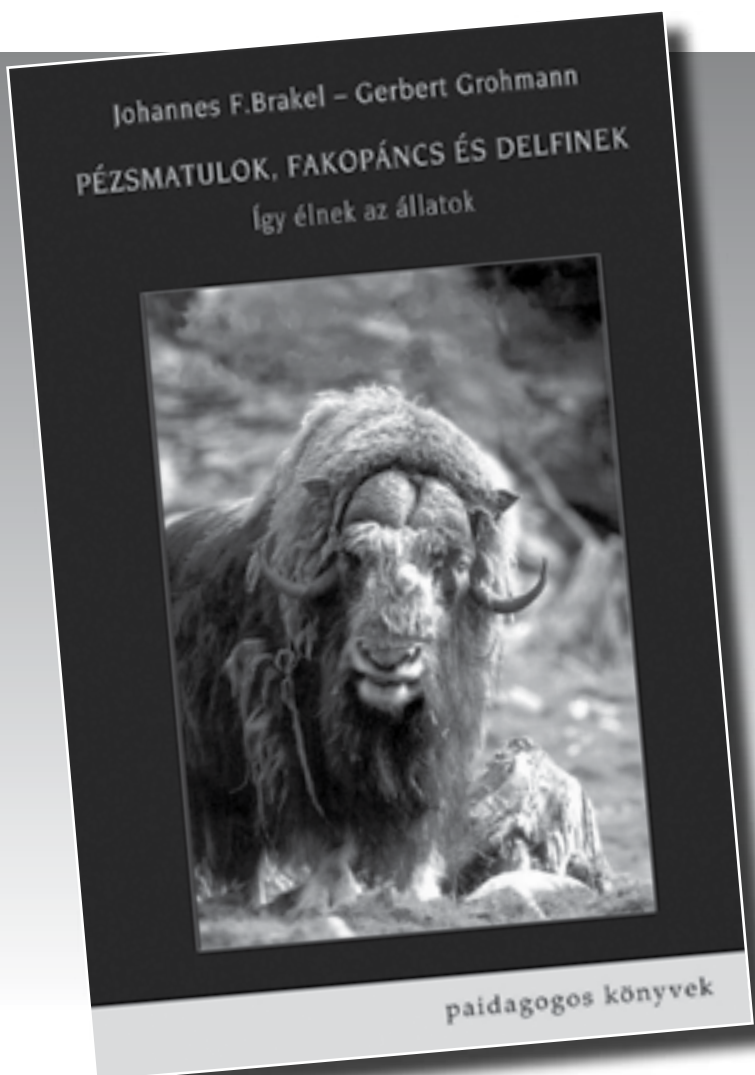
PÉZSMATULOK, FAKOPÁNC S ÉS DELFINEK

Így élnek az állatok

Egyre civilizáltabb világunkban az embernek erőfeszítést kell tennie, hogy ne szakadjon el a Természettől, hogy megismerhesse a teremtett világ ezer titkát. Különösen fontos, hogy gyermekkorban eleven kapcsolat alakuljon ki a gyerek és az állatok között. A személyes élmények és az ennek következtében feltámadó olvasási kedv új dimenziót nyit meg a növekvő gyerek életében – megismeri és megszereti azokat a lényeket, amelyek társaként, más létformában ugyancsak itt élnek velünk a Földön.

Földünk élővilágáról rendkívül sok könyv, fénykép, film készült. Ez a nagyszerű könyv azon kiadványok sorát gyarapítja, amelyek életközelségre hozzák, elevenen láttatják az állatvilág jeles és hétköznapi képviselőit, és úgy mutatják be azokat, hogy az olvasó gyermekben fölkeltik a vágyat a további bűvárkodás és a saját megfigyelések iránt. A *Pézsmatulok, fakopáncs és delfinek* igazi jó olvasmány a 10–14 éves korosztály számára, de nagyobbak – még felnőttek – is élvezettel merülhetnek el benne.

Lampert Tünde

TÁJÉKOZTATÁS

Sajnálattal értesítünk mindenkit, hogy Szilágyi Erzsébet, aki az 1–7. osztályok németóráit tartotta volna ebben a tanévben, szeptember 30-ával egészségügyi problémák miatt felmondott.

A következő hetekben igyekszünk megoldani az órák helyettesítését, és azon leszünk, hogy a lehető legrövidebb időn belül megtaláljuk a feladatra alkalmas munkatársunkat. Ez a váratlan helyzet hatással lehet a többi osztály órarendjére is, de reméljük, hogy nem borítja fel a nagy nehezen összeállított iskolai beosztást.

Kökény Ákos

BEHARANGOZÓ

„Majd a bazáron leülünk, és egy kávé mellett megbeszéljük.” Hány pajtásodnak, ismerősödnek, szülőtársadnak, kollégád-nak mondtad ezt az évek során? Aztán vagy asztalhoz jutottatok, vagy nem. Vannak emlékezetes élményeid euritmia-bemutatókról, hangversenyekről, és előfordult, hogy éppen nem jutottál be a terembe.

Őrizgetsz még tavalyi, azelőtti, előtti... fabatkákat.

Megsütötted már azt a krémet, meggyest, tökmagost stb., amelynek receptjét még három éve kérted el gyermekek osztálytársának nagymamájától?

A bazárban az a jó, hogy idén is lesz! Bazár nélkül már nem indul be Szent Miklós szánja. Bazár nélkül kongó hiányérzettel gyűjtogatnánk a gyertyákat.

És az is jó a bazárban, hogy minden évben kicsit más. Hiszen mi csináljuk magunknak!

Tehát idén is lesz BAZÁR – november 29-én, szombaton.

Kovács Tamás

HANGSZEREK

Szeretnénk megújítani és bővíteni az iskola hangszerkészletét. Szívesen átvennénk és használnánk azokat a korábban vásárolt vagy készített hangszereket, amelyeket a gyermekeitek előreláthatóan már nem használnak otthoni zenélésre, és amelyeket föl tudtok ajánlani az iskola részére.

Kulcsár Gábor

AKTUÁLIS

HONLAP! HONLAP! HONLAP!

Szeretnék köszönetet mondani Sebastian Thornton (Szebus) 6. osztályos tanulónak, aki elolvasta, komolyan vette kérésemet, és képanyagot küldött nekem az interneten a honlap-hoz.

Ő volt az egyetlen.

Szeretném, ha eljutnának hozzám a többi néhány száz család és diák képei, fényképei is. Tudtok ebben segíteni?

A cím: honlap@hidegkút-waldorf.hu

Szántó Ildikó

VÁLTOZÁS!

A pénztári órák és az ügyfélfogadás új rendje:

Hétfő 7-12.30 és 13-14.30

Kedd 7-12.30 és 13-14.30

Szerda 7-12.30

Csütörtök NINCS FÉLFOGADÁS

Péntek NINCS FÉLFOGADÁS

*Jámbor Judit, gazdasági vezető
Gyöngyi, iskolatitkár*

ÚJSÁG ÉS VISSZATEKINTÉS

Az Újság eddigi működésével kapcsolatban többen jelezték, hogy hiányzik a gyakrabban történő jelzés, amely fölhívja figyelmeteket az aktuális eseményekre, például hónapünnepre vagy valamilyen hirtelen változásra. A Hétfői Hírekben ezt szeretnétek, és továbbra is van rá igény.

A jövőben e-mailen küldött körlevél formájában szeretnénk megoldani az ilyen információk kiküldését. Kérünk benneteket, hogy ha igényt tartotok az elektronikus levélre, akkor ellenőriztéltek, hogy Gyöngyinél vagy Bélánál leadtátok-e a címeteket. Köszönjük!

Az Újság szerkesztősege

A SZÜLŐI ESTEK IDŐPONTJAI

	Hétfő	kedd	szerda
Minden hónap első	-	5. osztály	3. osztály és 10. osztály
Minden hónap második	9. osztály	2. osztály	8. osztály
Minden hónap harmadik	12. osztály	4. osztály	11. osztály
Minden hónap negyedik	7. osztály	1. osztály	6. osztály és 13. osztály

Az Októberi Újságot kiadja: Pesthidegkúti Waldorf Iskola • 1028 Budapest, Kossuth Lajos u. 15-17. • Honlap: www.hidegkút-waldorf.hu • E-mail: ujsag@hidegkút-waldorf.hu • Szerkesztőség: Balassa Ágnes, Beöthy Hanna, Lampert Tünde, Kulcsár Gábor, Szántó Ildikó • Korrektúra: Lakatos Anna • Nyomdai előkészítés: Székely István • Kivitelezés: Variopress Kft. • Megjelenik havonta. • Lapzárta minden hónap 15-én. • A hirdetések Gyöngyinél, vagy az ujsag@hidegkút-waldorf.hu e-mail címen adhatják le. • A szerkesztőség fenntartja a jogot a beérkező írások kiválasztására és azok esetleges rövidítésére. • A kéziratokat nem tudjuk megőrizni. • A megjelenő lapszámok a honlapon is olvashatók. • A címlapon: a felső fotó Krigovszky Anna gyűjteményében található, az alsó képet Gyöngyi készítette.

CSALÁDI KIRÁNDULÓKLUB

Családi kirándulóklubba várunk mindenkit, aki jó társaságban szeretne erdei túrákat tenni. Túránkat a közeli hegyekbe tervezzük úgy, hogy azokat kisiskolás gyermekeink is teljesíteni tudják.

Következő túránk: november 15. (szombat): Remete-szurdok, majd a kék turistajelzésen Alsó-Zsáros-hegy, Ördöglyuk-barlang, Solymár, majd 64-es busszal utazunk vissza Hűvösvölgybe.

Találkozunk 9.59-kor az Ördögárok és a Csatlós utca kereszteződésénél. Aki autóval jön, annak javaslom, hogy az autót hagyja Hűvösvölgy végállomásánál, és a 9.52-kor induló 157-es busszal jöjjön a Zsároshegyi út megállóig.

A túra hossza: kb. 12 km.

Enni- innivalóról, buszjegyről mindenki gondoskodjon magának!

Rossz idő esetén a túrát elhalasztjuk, érdeklődjetek a szervezőknél.

További terveink:

Január 24. (szombat): szánkózás Dobogókőn, vagy Pilisszentkereszt, Dobogókő, Zsivány-sziklák.

Március 14. (szombat): Makkosmária, Végvári-szikla, Farkas-hegy.

Május 23. (szombat): Börzsönyi túra.

Mindenkit szeretettel várunk bármelyik kirándulásunkon!

További információ: Lőrinczné Deák Eszter, eszterld@t-online.hu, 30/5869809
Smid Anikó, smidaniko@yahoo.com, 70/7797118

FELSŐS HÍREK

Fölvívjuk a figyelmeteket arra, hogy a felső tagozat tanárai nyílt napot hirdetnek október 21-én, kedden, amelyre minden érdeklődőt várnak. Aznap a felsős órák nyitottak, a látogatásukra nem kell előre bejelentkezni. A nap órarendje:

	Főoktatás 8.15-10.00	1. szakóra 10.30-11.15	2. szakóra 11.15-12.00	3. szakóra 12.30-13.15	4. szakóra 13.15-14.00	5. szakóra 14.10-14.55	6. szakóra 14.55-15.40
9. o.	matematika <i>Sass Balázs</i>	tesznevelés (Klébiben) <i>Plesz Botond</i>		angol/mat. <i>Szántó Ildikó / Sass Balázs</i>	zene/angol <i>Flór Noémi / Szántó Ildikó</i>	euritmia <i>Pintér Eszter</i>	osztályfőnöki <i>Fehér Béla, Pintér Eszter</i>
10. o.	biológia <i>Gát Anna</i>	festés/inform. <i>Tóth Szilvia / Flór Gábor</i>	festés/mat. <i>Tóth Szilvia / Vágó Edit</i>	osztályfőnöki <i>Flór Gábor</i>	magyar <i>Balassa Bálint</i>	vallás <i>Szentmártony Yvonne</i>	euritmia <i>Szentmártony Yvonne</i>
11. o.	matematika <i>Vágó Edit</i>	angol/zene <i>Paller Kata / Flór Noémi</i>	angol/inform. <i>Paller Kata / Flór Gábor</i>	mat./angol <i>Vágó Edit / Paller Kata</i>	euritmia/angol <i>Pintér Eszter / Paller Kata</i>	dráma/könyvkötés/festés <i>Paller Kata / Hadabás Éva, Nádas Marcsi / Tóth Szilvia</i>	
12. o.	történelem <i>Balassa Ágnes</i>	természettudomány <i>Sass Balázs, Fehér Béla, Gát Anna</i>		vallás <i>Kovács Gábor</i>	mat./angol <i>Sass Balázs / Paller Kata</i>	zene/inform. <i>Flór Noémi / Flór Gábor</i>	

Az első félévben fogadónapot is tartunk. Ennek ideje november 12. szerda. A fogadónap délutánján – előzetes bejelentkezés alapján – minden felsős tanárhoz kérdésekkel, észrevételekkel lehet fordulni. Jelentkezni Gyöngyinél lehet személyesen, vagy az iskola telefonszámán (06-1-275-79-35).

Várunk minden érdeklődőt!

Balassa Ágnes

A 2008/2009. TANÉV RENDJE - OKTÓBER

Ebédbefizetés	2008. október 20-21. hétfő-kedd
Nemzeti Ünnepe	2008. október 23. csütörtök
Őszi szünet	2008. október 24–november 2.

SZÜLŐI FELAJÁNLÁSOK

Ezúton mondunk köszönetet több, iskolánkba járó gyermek szüleinek, akik a gyerekek sportolási lehetőségeihez és a tanárok kellemesebb munkakörülményéhez járultak hozzá adományaikkal.

Kulcsár Gábor

SZELEKTÍV HULLADÉKGYŰJTÉS

Évek óta több-kevesebb sikerrel próbálkozunk megvalósítani az iskolában a szelektív hulladékgyűjtést. Újra nekirugaszkodunk ennek a feladatnak. A tanárok belső igénye most visszhangra talált egy szülői támogatásban, amely segített a külső feltételek megteremtésében is. Együttműködési szerződést kötöttünk egy szolgáltatóval, aki időről időre gondoskodik a szelektíven gyűjtött hulladék ingyenes elszállításáról. Két hulladékfajtára szól a megállapodásunk: a szennyeződésmentes irattári, vegyes papírra és a szennyeződésmentes PET-palackokra. Ez a cég térítésmentesen biztosítja a tárolóedényeket is, és emellett vállalja, hogy a papírhulladékot különként 5 forintos áron átveszi. Így a rendelkezésünkre álló kétszer 1100 literes konténer lehetőséget ad arra, hogy a családnál összegyűlt papírhulladékot is tároljuk. Az épületen belül is igyekszünk megteremteni a szelektív hulladékgyűjtés lehetőségét, így hamarosan már csak a figyelmen és az elhatározáson múlik a megvalósulás.

Kulcsár Gábor

MICSODA KEREKET FORGATUNK!

Valamikor nyár közepe táján érdeklődtem egy családnál, el tudják-e fogadni a Vis Maior Alap segítségét. A hozzám eljuttott hírek alapján úgy véltem, talán szükségük volna anyagi támogatásra. Kérdésekre azt válaszolták, köszönik szépen a lehetőséget, egyelőre megvárják, hogyan alakulnak bizonyos fejlemények, és azok függvényében hamarosan talán kiderül, elkél-e a segítség, vagy a közösség e támogatása nélkül is meg tudják oldani a nehézségeiket.

Néhány nappal később megkaptam a Takarékszövetkezet szokásos havi értesítőjét, amelyen megdöbbenve láttam, hogy körülbelül két héttel korábban nagy összegű átutalás érkezett a Szociális Alap számlájára – pont ettől a családtól. Komolyan mondom, megszégyelltem a döbbenettől. Hogy egy nehéz helyzetben lévő család még arra tud gondolni, hogy maga is segítséget, ráadásul ilyen komoly segítséget adjon másnak, valakinek, akit nem is ismer – ez lenyűgöző volt a szépségével.

Elgondolkodtam azon, micsoda kereket forgatunk közösen. Hogy miből merítkezünk, táplálkozunk, meglévő kincseinkkel hogyan bánunk. Hogy mi okoz nagyobb örömet: adni, avagy kapni. Hogy kiben mi mozdul, amikor az élethelyzetében bekövetkezett változások miatt éppenséggel maga is nehezen tudja előteremteni a családjá fenntartásához szükséges anyagiakat.

A napokban egy minőség gondozási találkozón szó esett arról, hogy nem is olyan régen az egyénnek még az volt jó, ami a közösségnek, és a közösségnek az volt jó, ami az egyénnek. Manapság viszont az individualitás korát éljük, és azt hisszük, egyénként is előrébb juthatunk anélkül, hogy az egész közösséget magunkkal vinnénk, amelynek tagja vagyunk. Szerintem ez utóbbi ma sem igaz, csak éppen sokan elfelejtünk, vagy nem akarunk a korábban tudott és természetes módon gyakorolt elv szerint élni. De lám, vannak, akik számára ez ma is kézenfekvő. Ennek köszönhető az is, hogy a mi közösségünkben lehet az előirányzottnál kevesebb tandíjat is fizetni, mert vannak családok, amelyek a rendelkezésükre álló lehetőségek följánlásával szívesen kipótolják a hiányokat. Hálával tartozunk nekik!

A fenti példák is azt támasztják alá, hogy igenis vannak, akikben még mélyen él az együtt érzés, a közösségi tudat. A közös felelősséget átérzőknek, a saját többletükből másoknak adni tudóknak köszönhetően immár lassan harmadik éve fenn tudjuk tartani a Szociális Alapba érkező forintokkal azt a családot, amelyik a segítségünk nélkül valószínűleg már összeomlott volna. A rendszeres és az alkalmi átutalások minden hónapban

biztosítják a közös költség kifizetését, ezenfelül apránként gyűlik a számlán valamennyi tartalék, amelyből szükség esetén ki tudom egészíteni a Gyöngyinél lévő dobozba gyűlt összegeket. Ezek az átutalások tették lehetővé azt is, hogy a nyári időszakban se maradjunk el a közüzemi számlák fizetésével. A dobozban most, tanév kezdetén egyelőre még mindig csak nagyon lassan gyarapodik a pénz. Abban bízom, hogy az iskolai élet lendületesebb beindulásával ismét többen fogunk emlékezni arra, hogy szükség van a segítségünkre, és szükségünk van segíteni. A szülői estek is jó alkalmat kínálnak azok számára, akiknek egyébként körülményes volna eljuttatni az adományukat, vagy elfelejtkeznek róla. Tavaly óta minden osztályban van egy-egy szülő, aki vállalkozott arra, hogy összegyűjti és továbbítja a helyben följánlott pénzt.

A Pilisvörösvár és Vidéke Takarékszövetkezetben Lakatos Anna néven nyitott számla száma:

65700086-10130751

Valamennyi kifizetésről fénymásolatot őrzök, lefűzőm számla pénzforgalmáról szóló havi értesítőket, és a dobozban lévő papíron folyamatosan vezetem (az itthoni nyilvántartásomra pedig átvezetem) a készpénzben kapott adományokat. Így ellenőrizhető a beérkezett összegek felhasználása.

A Vis Maior Alap tartalékának felhasználására egy ideje nem érkezett igénylés, jelzés. Október 9-én 61.533,- forint állt készenlétben arra az esetre, ha váratlan szükség indokoltta tenné a segítségnyújtást. Gyöngyi továbbra is pontosan vezeti a följánlott összegeket és a felmerülő igényekhez igazodó kifizetéseket.

A Vis Maior Alap terhére történő kifizetésekről tavalyelőtig a Szülői Kollégium, annak feloszlása után tavaly a Szülői Fórum tagjai döntöttek. Jelenleg ez a szülői testület sem működik, ezért kézenfekvően adódott az, hogy az Alap kezelése ahhoz a szülői csoporthoz kerüljön, amelyik a befizetésekkel is foglalkozik. A felhasználásra vonatkozó javaslatokat továbbra is eljuttathatjátok vagy hozzám, vagy a Befizetési Csoport többi tagjához: Takács Kingához, Für Jutkához, Smid Anikóhoz, Vojczek Jutkához.

Köszönöm az adományozók nagylelkűségét, és kívánom, hogy minél többen lehetőséget kapjunk arra, hogy másoknak adhassunk!

Lakatos Anna

FEJTÖRŐ

Átkelés a folyón, amin sziget van

Négy lovagnak és a fegyverhordozóiknak kell átkelni a folyón egy csónakkal, amelyben legfeljebb két ember fér el. A fegyverhordozók azonban nem hajlandók gazdájuk nélkül olyan társaságban maradni, amiben idegen lovag is van. A folyó közepén van egy sziget, amelyen partra lehet szállni. Hogyan hajtsák végre az átkelést úgy, hogy sem valamelyik parton, sem a szigeten, sem pedig a csónokban ne legyen egyik fegyverhordozó sem idegen lovagok társaságában a gazdája nélkül?

Közös szótag

Négy értelmes szó alakul ki egy azonos szótag beillesztésével!

LE ___ LŐ

TE ___ ZI

HE ___ DŰ

FŰ ___ FA

KVÍZ

„Szüret tüzei égnek,
Szólnak szüreti nóták
S a szőlőhegyek hátán
Venyige lombja pirkad
És megszépül csöndesen
Az egész mulandóság.”

(Juhász Gyula: Október)

Mit jelent az idézett versben szereplő „venyige” kifejezés?

- a) Orvosi recept
- b) Szőlővessző
- c) Esti mise

BETŰJÁTÉK

Az összekevert betűkből ötbetűs szavakat tudsz kirakni. Egy betű fölösleges marad, ezt írd a végére!

Függőlegesen összeolvasva sokak kedvenc állatának nevét kapod megfejtésül!

K M Ö T E R _ _ _ _ _
A T K A R É _ _ _ _ _
V L É E L C _ _ _ _ _
K Y V Ö S N _ _ _ _ _
K Ó A G N M _ _ _ _ _
V A Á R G I _ _ _ _ _

Szeptemberi helyes megfejtések:

Találós kérdés: árnyék, köd.

Nyelvi játék: tár, virág, ló.

Szókereső: Őszi remény.

Madárvonulás: gólya, vadlúd, fecske, daru, ölyv.

A megfejtéseket a következő számban olvashatjátok.

HIRDETÉSEK

GRAFOLÓGIA

Több önbizalom, harmonikus kapcsolatok, ideális munka.
Megbízható, hatékony munkatársak, rátermett vezető,
ütőképes csapat az elvégzendő feladatokhoz.

Sármásiné Erdődy Gizella okl. grafológus
E-mail: sarmasi@t-online.hu Tel.: 26 360-570
Honlap: www.grafogizi.eoldal.hu

ELADÓ!

Igar-vámszőlőhegyen, a Dózsa György u. 1. szám alatt (Simontornyától 5 percre, Siófoktól és Tamásitól 30 percre) lévő 3824 m²-es területen álló felújított, 2 szoba összkomfortos parasztház felszerelt borospincével.
Eladási ár: 3.800.000,-Ft.

Budapest II. ker. Máriaremetei út 158. szám alatt lévő, 406 m² területen álló 4 szintes családi házirés – 227 m².
Eladási ár: 57.000.000,-Ft.

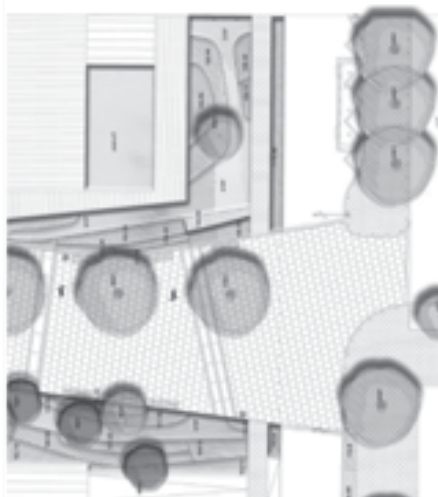
Budakeszin, a Fő utca 76. szám alatt egy 34 m² alapterületű lakás, ami áll: konyha, fürdőszoba, előtér, nappali és a tetőtérben 2 hálószoba. A lakáshoz tartozik még 40 m² kertész is.
Eladási ár: 16.200.000,-Ft.

Érdeklődni az irodában Gyöngyinél lehet személyesen, vagy telefonon: 06-20-3560223.

Wolffdorf

Pesthidegkúti Wolffdorf Iskolaiban végzett diákok kiállítássorozata

kiállítások

2008
10.10-10:30
11.14.

Pesthidegkúti Wolffdorf Iskola
1028 Budapest, Kossuth u. 15-17.

Thurnay Dorka
kiállítása

MÁRIAREMETEI EGÉSZSÉGGÖZPONT

Máriaremetén, az Ördögárok u. 102. sz. alatt egészségközpont indul.
Programunkról és terveinkből szeretnénk tájékoztatást nyújtani:

Erősítő edzés fiúknak (15 év fölött) kedd: 16⁰⁰

Családterápia, párterápia kedd: 17³⁰-tól

Anyák tornája szerda: 13⁰⁰

Gyógytorna gyerekeknek szerda: 14³⁰

Hastánc péntek: 9⁰⁰-10³⁰-ig

Bach-terápiás konzultáció péntek: 11⁰⁰

Mandalafestés : november első hete délelőtt.

Kineziológiai konzultáció és MET terápia (érintésterápia) folyamatosan,
bejelentkezés alapján.

Hellinger családfelállítás minden hónap második vasárnapján.

Első alkalom november 9-én délelőtt, ingyenes bemutatóval.

Terveink: önismereti csoportfoglalkozás szülőknek – a belső gyermek gyógyítása.

„Diád” meditáció – ki vagy te most? És még sok más...

október 21-én nyílt napunkon,

mindenkit szeretettel várunk!

Terapeuták: Tömör Erzsébet – MET, kineziológia;

Bányai Gabriella – családfelállítás, családterápia, Bach virágterápia;

Rudnicsai Margit – családfelállítás; Dr. Major János – családterápia

Gyógytorna: Pető Ildikó; *Hastánc:* Szvetlána

Bejelentkezés és további információk: Tömör Erzsébet tel: 06/70/324 0265

Bányai Gabriella tel: 06/20/259 5540

Címünk: Budapest II. kerület, Ördögárok út 102.

ÉLETMÓDKLUB

Kedves Szülők!

Szeretettel várlak Benneteket az októberben induló összejöveteleinkre, hogy életünk legkülönfélébb területeiről beszéljünk, hogy életvezetési tapasztalatokat cseréljünk egymással, hogy jól érezzük magunkat. Alkalmaink és témáink a következők:

Október 21. kedd:

A világ, ami körülvesz bennünket.

November 14. péntek:

A mi időnk, életünk ritmusa.

December 5. péntek:

Családunk mint mikrogazdaság.

Január 23. péntek:

Környezetünk, az otthon.

Február 20. péntek: Öltözködésünk.

Március 27. péntek: Étkezésünk.

Április 17. péntek: Lelki frissességünk.

Várom visszajelzéseiteket, ötleteiteket a parzival@primposta.hu címen, de mindenekelőtt Titeket az első alkalommal: október 21-én, 18 órakor.

Beöthy Hanna

Sítábor Ausztriában

Időpont: 2009. február 22–27-ig (6 nap / 5 éjszaka)

Szállás: Veitsch / Jug&Fam.gastehaus (www.veitsch.at)

Utazás: Egyénileg (igény esetén buszt szervezünk kb. 12.000 Ft/fő) (A távolság 400 km)

Síbérlet: 5 közeli síterepre érvényes (10 km-en belül)

www.romantik-skicard.at

Ár: szállás félpanzióval + 5 napos síbérlet + oktatás + uszodahasználat

Felnőtt: 330 Euro

14–18 évesig: 280 Euro

6–14 évesig: 230 Euro

Jelentkezés és befizetés:

100 Euro/fő befizetésével november 10-ig
a Klébi sportcsarnokban a mászóedzések időpontjában.

Horváth Ernő (06-20-9385-226), Szöllösi Emese (06-20-5-456585)

Kínálatunkból:

Stockmar festékek, kréták, gyurmák, fóliák.

Aquarellpapírok, ecsetek, rajztablák,
tablakréták.

Színes mesegyapjúk, filcek, babaanyagok,
textilbabák, kesztyűbábok.

Fa- és fejlesztőjátékok, vonatok, babaházak.

Mesekönyvek, társasjátékok stb.

Katica®

Fa- és fejlesztőjáték bolt

Budapest VII., Király u 101. / Lövölde térnél

/ Telefon: 46-22-388

Nyitva: H-P 10-18, Szo. 10-13.

Ezerjófű
Gyógynövénybolt

Ligeti Ágnes
Földanya BT

2083 Solymás
Terstijánszky út 37.
06-26-360-280

Nyitvatartás

Kedd - Péntek 10.00-18.00
Szombat 8.00-13.00